

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annettua lakia siten, että maa- ja metsätalousministeriö voisi siirtää toimivaltaansa kuuluvia asioita myös yksityisoikeudellisille maatalousalan yhteisöille tuotannon ja tuotteiden valvonnan ja rekisterien ylläpitotehtävien osalta. Valvontoja voisivat suorittaa myös muut viranomaiset kuin maa- ja metsätalousministeriön alaiset organisaatiot. Tarkastusoikeutta koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi perustuslain kotirauhan suojaa vastaaviksi. Tuensaajan velvollisuuksia ehdotetaan täsmennettäväksi.

Viranomaisasemassa toimivien yksityisoikeudellisten yhteisöjen edustajien virkamiesoikeudellinen asema ehdotetaan määriteltäväksi. Maataloushallinnon toteutettu organisaatiouudistus ehdotetaan otettavaksi huomioon. Lain valtuussäännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, että ne vastaisivat perustuslain tarkkarajaisuusvaatimuksia. Lisäksi ehdotetaan lakiin tehtäväksi eräitä teknisluonteisia täsmennyksiä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
1.1. Euroopan yhteisön yhteinen maatalouspolitiikka	3
1.2. Euroopan yhteisön lainsäädäntö.....	3
1.3. Kansallinen lainsäädäntö.....	3
2. Maataloushallinnon organisaatio.....	3
3. Ehdotetut muutokset.....	4
3.1. Julkiset hallintotehtävät	4
3.2. Kotirauha	5
3.3. Asetuksenantovaltuudet	6
4. Esityksen vaikutukset	7
4.1. Valtiontaloudelliset vaikutukset.....	7
4.2. Muut vaikutukset	7
5. Asian valmistelu	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	7
1. Lakiehdotuksen perustelut	7
2. Voimaantulo.....	10
3. Säättämisjärjestys.....	10
LAKIEHDOTUS.....	11
Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	11
LIITE.....	15
RINNAKKAISTEKSTI.....	15
Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	15

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Euroopan yhteisön yhteinen maatalouspolitiikka

Euroopan yhteisön (EY) yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteet on määritelty Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa. Tavoitteita ovat maatalouden tuottavuuden lisääminen, maatalousväestön kohtuullinen elintaso, markkinoiden vakauttaminen, elintarvikehuollon turvaaminen sekä kohtuulliset kuluttajahinnat. Maatalouspolitiikkaa toteuttaessaan EY noudattaa kolmea perusperiaatetta. Nämä ovat yhteiset sisämarkkinat, yhteisöpreferenssi ja yhteinen rahoitus. Yhteisillä sisämarkkinoilla tarkoitetaan sitä, että tullit, tuontimaksut, määrälliset rajoitukset ja muut kaupan esteet jäsenvaltioiden välillä ovat kiellettyjä. Kaupassa yhteisön ulkopuolisten valtioiden kanssa jäsenvaltiot noudattavat yhteisesti sovittuja sääntöjä. Yhteisöpreferenssillä tarkoitetaan yhteisön omien tuotteiden suosimista suhteessa kolmansiiin maihin. Yhteinen maatalouspolitiikka rahoitetaan EY:n budjetista maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) kautta.

1.2. Euroopan yhteisön lainsäädäntö

Euroopan yhteisölle on annettu yksinomainen toimivalta yhteisön maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltiot eivät voi noudattaa kansallista maatalouspolitiikkaa tai antaa kansallisia säännöksiä asioista, jotka on säännelty yhteisötasolla. Yhteistä maatalouspolitiikkaa säännellään pääasiassa asetuksilla, mutta myös direktiiveillä ja päätöksillä. Asetukset ja päätökset ovat sellaisinaan Suomea sitovia ja ilman erillistä voimaannpanoa välittömästi sovellettavia. Osa asetuksista sisältää kuitenkin säännöksiä, joissa edellytetään myös kansallista sääntelyä, esimerkiksi toimivaltaisista kansallisista viranomaisista, rangaistus-, korko- ja muita seuraamuksia sekä muita täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Kansallisella lainsä-

dännöllä voidaan antaa myös täydentäviä säännöksiä silloin, kun EY:n säännökset sisältävät jonkin asian osalta ainoastaan vähimmäisvaatimukset.

1.3. Kansallinen lainsäädäntö

EY on säännelty yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvat asiat varsin kattavasti. Kansallisen sääntelyn varaan on jäänyt lähinnä EY:n säännösten tekniluonteinen täytäntöönpano ja rangaistusseuraamuksista määrääminen. Kansallisella lainsäädännöllä on järjestettävä muun muassa EY:n säännöksiä rikkoneille määrättävät rangaistus- ja muut seuraamukset, jollei niistä ole säädetty EY-asetuksissa. Kuitenkin on myös aloja, kuten esimerkiksi tuoreiden ja kuivattujen kasvien laadunvalvonta sekä luonnonmukainen tuotanto, joissa EY:n säädökset edellyttävät täydentävää kansallista sääntelyä. Yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöön panemiseksi annetut kansalliset säännökset kattavat hyvin laajan alan erilaisista tuista ja tuotantokiintiöistä rekistereihin ja tuotannon ja tuotteiden valvontaan. EY:n lainsäädännön edellyttämien yleensä tekniluonteisten täytäntöönpanosäännösten sekä rangaistus- ja valvontasäännösten antamiseksi Suomessa säädettiin laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (1100/1994), jäljempänä täytäntöönpanolaki.

2. Maataloushallinnon organisaatio

Täytäntöönpanolain mukaan EY:n maatalouspolitiikan yleinen täytäntöönpano kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle, jollei lailla toisin säädetä. Maa- ja metsätalousministeriössä toimii yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1258/1999 tarkoitettu maksajavirasto. Maksajavirasto on kokonaisuus, johon kuuluvat maa- ja metsätalousministeriöstä maatalousosaston toimeenpanolinja, sisäisen tarkastuksen yksikkö EMOTR-T:n sisäisen tarkastuspalvelun osalta sekä osa maa- ja

metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksesta siten kuin siitä erikseen määrätään.

Maksajavirastoa johtaa maatalousosaston toimeenpanolinjan johtajana toimiva maatalousneuvos.

Maa- ja metsätalousministeriön sekä sen sisällä toimivan maksajaviraston alaiseksi aluehallintoviranomaiseksi perustettiin työvoima- ja elinkeinokeskukset 1 päivänä syyskuuta vuonna 1997 voimaan tulleella työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetulla lailla (23/1997). Työvoima- ja elinkeinokeskus (TE-keskus) on alueviranomaisen, johon koottiin kauppa- ja teollisuusministeriön, työministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloilla toimivat alueelliset yksiköt. Kauppa- ja teollisuusministeriö vastaa työvoima- ja elinkeinokeskusten yleishallinnollisesta ohjauksesta ja valvonnasta. Työvoima- ja elinkeinokeskukset toimivat eri hallinnonalojen tehtäviä hoitaessaan asianomaisen ministeriön tai viraston ohjauksessa ja valvonnassa. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo työvoima- ja elinkeinokeskuksia toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Paikallisviranomaisina toimivat kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset. Kuntien velvoite hoitaa tukihallintoa perustuu maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annettuun lakiin (1558/1991) sekä maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annettuun lakiin (1336/1992). Maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain mukaan kunnan on huolehdittava alueellaan maaseutuelinkeinoja koskevien lakien, asetusten ja päätösten täytäntöönpanosta siten kuin siitä on erikseen säädetty.

Muita tukihallintoon ja myös muuhun EY:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyvän lainsäädännön suoraan velvoittamaan valvontaan osallistuvia valtion viranomaisia ovat Kasvintuotannon tarkastuskeskus, Elintarvikevirasto, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus, tullilaitos ja Ahvenanmaan lääninhallitus sekä muina organisaatioina

Maatalousyrittäjien eläkelaitos, metsäkeskukset, Maatalouden laskentakeskus Oy ja Ahvenanmaan maakuntahallitus. Rakenne- ja markkinajärjestelmätukien hallinnoinnissa käytetään apuna myös luottolaitoksia.

3. Ehdotetut muutokset

3.1. Julkiset hallintotehtävät

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan yleinen täytäntöönpano kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle, jollei lailla toisin säädetä. Maa- ja metsätalousministeriö on niinkään yhteisön säädöksissä tarkoitettu toimivaltainen viranomaisen. Ministeriö voi kuitenkin jonkin asian tai asiaryhmän osalta siirtää toimivaltaansa kuuluvia asioita muille viranomaisille. Apuna voidaan käyttää maatalous- ja puutarha-alan yhteenliittymiä. Tuotannon ja tuotteiden valvonnassa sekä rekisterien ylläpitotehtävissä tulisi voida käyttää tarvittaessa apuna valvontaviranomaisten lisäksi myös yksityisoikeudellisia maatalousalan yhteisöjä. Lakiin ehdotetaan siten lisättäväksi tätä mahdollisuutta koskeva maininta. Tehtävät tulisivat liittymään esimerkiksi (1) lihan julkiseen varastointiin ja laatuokituksen valvontaan, mikä muun muassa edellyttää sellaista lihan leikkaamiseen ja lihakuuden arviointiin liittyvää erityisosaamista, mitä hallinnolla ei ole, sekä (2) nautaeläinten tunnisterekisterin ylläpitoon ja toimeenpanoon lähinnä asiakaspalvelua koskevien tehtävien osalta, kuten eläinten rekisteri-ilmoitusten vastaanotto ja rekisterimerkkien toimittaminen. Mainittuja tehtäviä hoitavat nykyisin yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Perustuslain 124 § sisältää säännöksen julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Tällainen tehtävä voidaan lain nojalla antaa muulle kuin viranomaiselle, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Näiden vaatimusten noudattaminen on vahvistettava säädösperusteisesti. Merkittävän julkisen

vallan käyttämistä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Merkittävänä julkisen vallan käyttämisenä olisi pidettävä itsenäiseen harkintaan perustuvaa voimakeinojen käyttämistä tai muuta merkittävää puuttumista yksilön perusoikeuksiin.

Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle muun muassa vuosittaiset tilit yhdessä niiden tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi tarvittavien tietojen sekä tilien täydellisyyttä, tarkkuutta ja todenperäisyyttä koskevan todistuksen kanssa. Todistuksen antaa tekemänsä tilintarkastuksen perusteella erityinen todistuksen myöntävä toimielin, jonka tulee olla toiminnallisesti riippumaton maksajavirastosta. Todistuksen lisäksi toimielin laatii havainnoistaan kertomuksen. Suomessa todistuksen myöntävän toimielimen tehtävää hoitaa auktorisoitu tilintarkastusyhteisö. Lakiin ehdotetaan otettavaksi tämän mukaisesti säännös, jossa säädettäisiin todistuksen myöntävän toimielimen valitsemisesta. Toimielimen valitsisi asiassa toimivaltaisena viranomaisena toimiva maa- ja metsätalousministeriö.

Toimielimen tehtävänä on tarkastaa, että maa- ja metsätalousministeriöllä ja sen alaisilla viranomaisilla on tarvittavat hallinnolliset rakenteet maksujen oikeellisuuden varmistamiseksi. Tarkastettavien asioiden laajuus määräytyy yhteisölaainsäädännön perusteella. Tuensaajan tai -hakijan käsitteen piiriin katsotaan kuuluvan myös sopimusperusteisen korvauksen saaja, kuten esimerkiksi varastonpitäjä.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jolla selvennettäisiin laissa säädettyjä tehtäviä suorittavien henkilöiden vastuuta. Tämä koskee varsinkin tarkastuksia tekevien ja niistä todistuksen antavien viranomaisten sekä todistuksen myöntävän toimielimen edustajia. Laissa ehdotetaan erikseen mainittavaksi hallintotoimintaa velvoittavat yleissäädökset, joita tehtäviä suoritettaessa olisi noudatettava, sekä valtion virkamieslain (750/1994) säännökset tehtävien

asianmukaisesta suorittamisesta ja kiellosta taloudellisen tai muun edun hankkimiseen, jos luottamus tehtävien suorittajaan heikkenisi.

Yksityisoikeudelliset maatalousalan yhteisöt sekä maatalous- ja puutarha-alan tuottajien yhteenliittymien edustajat toimisivat tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuttaan käyttäessään valtion virkamieslain säännösten alaisuudessa.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös uusi säännös todistuksen myöntävän toimielimen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta. Tiedonsaantioikeus koskisi viranomaisilta saatavia, tutkimuksen tekemiseksi välttämättömiä tietoja sekä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevana olisi muutoin pidettävä salassa.

Yhteisen maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämistoimenpiteiden alalla Euroopan yhteisön lainsäädäntö sisältää yksityiskohtaiset säännökset jäsenvaltioiden viranomaisten velvollisuudesta valvonnan toteuttamiseen ja tämän valvonnan sisällöstä. Voimassa olevassa laissa on valvontaa ja tarkastusta koskevat säännökset todistuksen myöntävän toimielimen tarkastus- ja tiedonsaantioikeutta lukuun ottamatta. Kyseistä toimintaa koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkennettaviksi siten, että perustuslain asettamat yksityiselämän suoja koskevat vaatimukset otetaan huomioon.

3.2. Kotirauha

Perustuslain 10 §:n 3 momentin mukaan lailla voidaan säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Lakia ehdotetaan täten selvennettäväksi perustuslain voimassa olevaa kotirauhan suojaa vastaavaksi. Tarkastusoikeutta koskevan säännöksen soveltamisala määräytyisi lain soveltamisalan myötä siten, että tarkastus voidaan suorittaa vain, jos se on välttämätöntä sen selvittämiseksi, onko Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä ja näiden mukaisia tukiehtoihin sisältyviä määräyksiä ja sitoumuksia noudatettu.

Yhteisen maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämistoimenpiteiden alalla Euroopan yhteisön lainsäädäntö sisältää yksityiskohtaiset säännökset jäsenvaltioiden viranomaisten velvollisuudesta valvonnan toteuttamiseen ja tämän valvonnan sisällöstä. Pääsääntöisesti tarkastusten yhteydessä ei ole tarvetta päästä asuintiloihin, koska tarkastukset kohdistuvat tuotantotiloihin, eläinsuojiin, varastoihin tai muihin perustuslaissa turvatun kotirauhan piiriin ulkopuolelle jääviin paikkoihin. Toisinaan saattaa kuitenkin syntyä tilanteita, joissa tarkastuksen tavoitteen saavuttamiseksi on tarpeen todentaa sellaisia olosuhteita ja seikkoja, joiden selvittäminen edellyttää pääsemistä asuntoon ja joista siis ei muutoin voida saada selvitystä. Perustuslain 10 §:ään liittyvän perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti (PeVL 46/2001 vp) tarkastus saadaan suorittaa perustuslaissa turvatun kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa eli pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa vain, jos on olemassa konkreettinen ja yksilöity syy epäillä lakia rikotun tai lakia rikottavan. Tämän mukaisesti ehdotetaan säädettäväksi, että asunnossa tarkastus voidaan toimittaa vain, jos on perusteltua syytä epäillä Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä tai tätä lakia tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä rikotun tai rikottavan. Tarkastus saadaan lisäksi toimittaa asunnossa vain, jos se on välttämätöntä valvonnan kohteena olevien seikkojen todentamiseksi. Tällaisen perustellun ja välttämättömän syyn olemassaolo on harkittava tarkastuksen yhteydessä tapauskohtaisesti. Sellaisenaan merkitystä voidaan antaa muiden tarkastuksessa ilmi tulleiden seikkojen lisäksi tuensaajan menettelylle tarkastuksen yhteydessä. Asunnossa tarkastuksen saa suorittaa vain viranomainen. Samanlainen säännös tulisi koskemaan myös todistuksen myöntävän toimielimen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeutta.

3.3. Asetuksenantovaltuudet

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja

ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Valtuutuksen tulee näin ollen perustua aina lakiin. Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto. Arvioitaessa asetuksenantovaltuuden osoittamista laissa valtioneuvostolle tai ministeriölle lähtökohtana on, että valtioneuvoston yleisistunto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Perustuslakivaliokunnan kannan mukaan ministeriön asetuksenantovallan tulee rajoittua teknisluonteisiin ja yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisempiin asioihin. Perustuslain 80 §:n 1 momentissa säädetään lisäksi, että yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on aina säädettävä lain tasolla. Valtioneuvosto tai ministeriö voidaan lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä yksityiskohdista, mutta laissa olevan valtuutuksen tulee aina olla tarkka ja täsmällinen.

Lakiehdotukseen ehdotetaan otettavaksi tämän takia säännökset tarkkarajaisista asetuksenantovaltuuksista maa- ja metsätalousministeriölle. Ministeriöt ovat aikaisemmin antaneet normeja ensisijaisesti lain tai asetuksen tasoisessa säädöksessä annetun yleisen tai yksilöidyn valtuutuksen nojalla. Varsin usein norminanto on perustunut ylemmänasteisessa säädöksessä olleeseen yleisluonteiseen valtuutukseen antaa tarkempia määräyksiä säädöksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta. Perustuslain mukaan tällainen ei ole enää mahdollista. Normien antamisen tarve vaihtelee huomattavasti hallinnonaloittain. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla alemmanasteisten normien tarve on aina ollut erittäin suuri. Ministeriön päätöksillä ja yleiskirjeillä on aiemmin paitsi ohjattu alaista hallintoa, myös annettu hallinnon ulkopuolisia tahoja sitovia säännöksiä.

Ottaen huomioon perustuslain 80 §:n säännökset lakiin tulisi ottaa maininnat asetuksenantovaltuuksista. Maa- ja metsätalousministeriön asetukset tulisivat

koskemaan muun muassa tuotantokiintiöitä, eri palkkioiden hakemis-, myöntämis- ja maksamismenettelyä sekä teknisluonteista valvontaa. Lisäksi ne koskisivat maa- ja puutarhataloustuotteiden, eläinten, rehuvalmisteiden ja elintarvikkeiden tuotantoa, käsittelyä, merkitsemistä, kauppaa, maastavientiä, maahantuontia, varastointia, jalostusta, kuljetusta ja muuta näihin verrattavaan toimintaan liittyvää yksityiskohtaa, valvontaa sekä valvonnan vaatimaa rekisterinpitoa sekä siihen liittyvää toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta ja tarkastajien valtuuttamista.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia vaikutuksia.

4.2. Muut vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia organisaatioon,

ympäristöön eikä aluekehitykseen kohdistuvia vaikutuksia.

5. Asian valmistelu

Hallitus antoi syyskuussa 2001 eduskunnalle esityksen Maaseutuviraston perustamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 140/2001). Lainsäädäntökokonaisuuteen liittyi ehdotus Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta. Marraskuussa 2001 hallitus peruutti esityksensä. Tämän takia hallitus antaa uuden erillisen esityksen Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.

Lakiehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Asian valmistelussa on otettu huomioon edellä mainitussa hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ja perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVM 46/2001 vp) siitä esitetyt huomiot. Myös esityksestä myöhemmin oikeusministeriöltä pyydetty lausunto on otettu asiassa huomioon.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. *Toimivaltainen viranomainen.* Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan yleinen täytäntöönpano kuuluu pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriölle, jollei lailla toisin säädetä. Maa- ja metsätalousministeriö on niinkään yhteisön säädöksissä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Ministeriö voi kuitenkin voimassa olevan 2 momentin mukaan jonkin asian tai asiaryhmän osalta siirtää toimivaltaansa kuuluvia asioita muille viranomaisille. Apuna voidaan käyttää maatalous- ja puutarha-alan yhteenliittymiä. Viranomaisten lisäksi tuotannon ja tuotteiden valvonnassa ja rekisterien ylläpitotehtävissä tulisi voida käyttää tarvittaessa apuna myös yksityisoikeudellisia maatalousalan

yhteisöjä. Momenttiin ehdotetaan siten lisättäväksi tätä mahdollisuutta koskeva maininta. Tehtävät tulisivat liittymään esimerkiksi lihan julkiseen varastointiin ja laatuluokituksen valvontaan, mikä muun muassa edellyttää sellaista lihan leikkaamiseen ja lihakkuuden arviointiin liittyvää erityisosaamista, mitä hallinnolla ei ole, sekä nautaeläinten tunnisterekisterin ylläpitoon ja toimeenpanoon lähinnä asiakaspalvelua koskevien tehtävien osalta, kuten eläinten rekisteri-ilmoitusten vastaanotto ja rekisterimerkkien toimittaminen. Mainittuja tehtäviä hoitavat nykyisin yksityisoikeudelliset yhteisöt.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin todistuksen myöntävän toimielimen valitsemisesta. Toimielimen valitsisi asiassa toimivaltaisena

viranomaisena toimiva maa- ja metsätalousministeriö. Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle muun muassa vuosittaiset tilit yhdessä niiden tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi tarvittavien tietojen sekä tilien täydellisyyttä, tarkkuutta ja todenperäisyyttä koskevan todistuksen kanssa. Todistuksen antaa tekemänsä tilintarkastuksen perusteella erityinen todistuksen myöntävä toimielin, jonka tulee olla toiminnallisesti riippumaton maksajavirastosta. Todistuksen lisäksi toimielin laatii havainnoistaan kertomuksen. Todistuksen antamisesta, sen edellyttämistä tutkimuksista ja todistuksen myöntävän toimielimen riippumattomuus- ja kelpoisuuskriteereistä säädetään yksityiskohtaisesti komission asetuksen (EY) N:o 1663/95 3 artiklassa. Suomessa todistuksen myöntävän toimielimen tehtävää hoitaisi viranomainen tai auktorisoitu tilintarkastusyhteisö.

3 §. *Valvonta.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otetaan huomioon toteutetut maataloushallinnon organisaatiomuutokset lisäämällä momenttiin maininnat Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitoksesta sekä työvoima- ja elinkeinokeskuksista. Hallinnollisen selvyuden vuoksi Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus, Elintarvikevirasto, lääninhallitukset ja myös kuntien elintarvikevalvontaa hoitavat viranomaiset on syytä sisällyttää mainittuun momenttiin. Momentissa lueteltaisiin viranomaiset, jotka voivat käyttää valvonnassa apuna valtuuttamiaan tarkastajia, sekä mainittaisiin yksityisoikeudelliset maatalousalan yhteisöt, joita tulisi voida tarvittaessa käyttää apuna tuotannon ja tuotteiden valvonnassa.

4 §. *Tiedonsaantioikeus.* Valvontaa suorittavien viranomaisten palveluksessa olevien henkilöiden sekä valtuutettujen tarkastajien tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi pykälän 1 momenttiin ehdotetaan johdonmukaisuuden vuoksi lisättäväksi maininta yksityisoikeudellisista

maatalousalan yhteisöistä.

5 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi perustuslain nojalla voimassa olevaa kotirauhan suojaa vastaavaksi. Tarkastusoikeutta koskevan säännöksen soveltamisala määräytyy lain soveltamisalan myötä siten, että tarkastus voidaan suorittaa vain, jos se on välttämätöntä sen selvittämiseksi, onko Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä ja näiden mukaisia tukiehtoihin tai muihin EY:n yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanoon liittyviin säädöksiin sisältyviä säännöksiä ja sitoumuksia noudatettu. Yhteisen maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämistoimenpiteiden alalla Euroopan yhteisön lainsäädäntö sisältää yksityiskohtaiset säännökset jäsenvaltioiden viranomaisten velvollisuudesta valvonnan toteuttamiseen ja tämän valvonnan sisällöstä. Pääsääntöisesti tarkastusten yhteydessä ei ole tarvetta päästä asuintiloihin, koska tarkastukset kohdistuvat tuotantotiloihin, eläinsuojoihin, varastoihin tai muihin perustuslaissa turvatus kotirauhan piirin ulkopuolelle jääviin paikkoihin. Toisinaan saattaa kuitenkin syntyä tilanteita, joissa tarkastuksen tavoitteen saavuttamiseksi on tarpeen todentaa sellaisia olosuhteita ja seikkoja, jotka edellyttävät pääsyä asuntoon ja joista ei muutoin voida saada selvitystä. Perustuslain 10 §:ään liittyvän perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti (PeVL 19/2000 vp) tarkastus saadaan suorittaa perustuslaissa turvatus kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa eli pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyissä tiloissa vain, jos on olemassa konkreettinen ja yksilöity syy epäillä lakia rikotun tai lakia rikottavan.

Tämän mukaisesti ehdotetaan säädettäväksi, että asunnossa tarkastus voidaan toimittaa vain, jos on perusteltua syytä epäillä Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä rikotun tai rikottavan. Tarkastus saadaan lisäksi toimittaa asunnossa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Tällaisen perustellun ja välttämättömän syyn olemassaolo on harkittava tarkastuksen

yhteydessä tapauskohtaisesti. Sellaisenaan merkitystä voidaan antaa muiden tarkastuksessa ilmi tulleiden seikkojen lisäksi tuensaajan menettelylle tarkastuksen yhteydessä. Asunnossa tarkastuksen voisi suorittaa vain viranomaisen.

5 a §. *Todistuksen myöntävän toimielimen tarkastus- ja tiedonsaantioikeus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a §, jossa säädettäisiin pykälän nimikkeestä ilmenevistä asioista.

Tuensaajan tai -hakijan käsitteen piiriin katsotaan jäljempänä kuuluvan myös sopimusperusteisen korvauksen saaja kuten esimerkiksi varastonpitäjä. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikeudet tarkastaa tuensaajan tuotantorakennuksia, viljelmiä, toimitiloja ja muita olosuhteita, jotka ovat tuen maksamisen edellytyksenä. Lisäksi momentissa säädettäisiin asunnossa tapahtuvasta tarkastuksesta edellä 5 §:ssä ehdotetun mukaisesti.

Todistuksen myöntävän toimielimen tiedonsaantioikeudesta ehdotetaan säädettäväksi pykälän 2 momentissa. Tiedonsaantioikeus koskisi viranomaisilta saatavia, tutkimuksen tekemiseksi välttämättömiä tietoja sekä tietoja, jotka yksityistä liike- tai ammattitoimintaa, kirjanpitoa, verotusta tai yksityisen taloudellista asemaa koskevana olisi muutoin pidettävä salassa.

7 §. *Avunantovelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin viranomaisen, yhteisön sekä tuensaajan velvollisuudesta esittää korvaukset tarkastusta suorittavalle todistuksen myöntävän toimielimen edustajalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat. Valvontaviranomaiselle annettavasta avusta on säädetty pykälän 1 momentissa. Avunantovelvollisuuden laajuus ei koske tilannetta, jossa tuensaaja joutuisi todistamaan itseään vastaan.

7 a §. *Tehtävissä noudatettava menettely.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi pykälä, jossa selvennettäisiin laissa säädettyjä tehtäviä suorittavien henkilöiden vastuuta. Tämä koskee varsinkin todistuksen myöntävän toimielimen edustajia. Pykälässä ehdotetaan erikseen mainittavaksi hallintotoimintaa velvoittavat yleissäädökset,

joita tehtäviä suoritettaessa olisi noudatettava, sekä valtion virkamieslain säännökset tehtävien asianmukaisesta suorittamisesta ja kiellosta taloudellisen tai muun edun hankkimiseen, jos luottamus tehtävien suorittajaan heikkenisi.

9 §. *Ahvenanmaa.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että jo toteutettu maataloushallinnon organisaatiomuutos otetaan huomioon ja maaseutuelinkeinopiirin sijasta mainitaan työvoima- ja elinkeinokeskukset.

11 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälää ehdotetaan uudistettavaksi siten, että se vastaisi perustuslain 80 §:n säännöksiä presidentin, valtioneuvoston ja ministeriöiden asetuksista. Perustuslain 80 §:n mukaisesti ministeriö voi antaa asetuksia vain laissa olevan valtuutuksen perusteella. Täten pykälää joudutaan tarkentamaan riittävien asetuksenantovaltuuksien myöntämiseksi maa- ja metsätalousministeriölle.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi maa- ja metsätalousministeriölle valtuudet antaa asetuksia kiintiöiden, tukien, palkkioiden ja korvausten hakemis-, myöntämis- ja maksamisenmenettelystä sekä maksamisedellytyksistä ja teknisluonteisesta valvonnasta sekä maa- ja puutarhataloustuotteiden, eläinten, rehuvalmisteiden ja elintarvikkeiden tuotannosta, käsittelystä, merkitsemisestä, kaupasta, maastaviennistä, maahantuonnista, varastoinnista, jalostuksesta, kuljetuksesta ja muusta niihin verrattavasta yksityiskohdasta, valvonnasta sekä valvonnan vaatimasta rekisterinpidosta sekä siihen liittyvästä toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta ja tarkastajien valtuuttamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön olisi myös voitava antaa ministeriön asetuksia tehtäviensä hoitoon liittyvistä tallennus-, suunnitelma- ja seurantajärjestelmien teknisistä yksityiskohdista. Kansallista liikkumavaraa yhteisötason säädöksissä kyseisten säännösten antamiseen on annettu muun muassa hakemisen osalta tiettyjä yhteisön tukijärjestelmiä koskevasta yhdenmennyksestä hallinto- ja valvontajärjestelmästä annetussa neuvoston

asetuksessa (ETY) N:o 3508/92; myöntämisen osalta useissa markkinajärjestelyjä koskevissa asetuksissa, kuten esimerkiksi tukijärjestelmästä tiettyjen peltokasvien viljelijöille annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1251/1999 tai maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1255/1999; maksamisen osalta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä EMOTR:n tukiosaston tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1663/95 ja maataloustuotteiden vientitukijärjestelmien soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 800/1999. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksia voitaisiin siten antaa muun muassa EY:n tukipolitiikan, vientitukitoiminnan, tukiohjelmien, varastointikorvausten ja interventiotoininnan toteuttamisen edellyttämistä hakemuksiin liitettävistä asiakirjoista ja niiden laadusta, hakemuksessa tarvittavista tiedoista, valvontamenetelmistä, valvonnan mittaustarkkuuksista, ilmoitusvelvollisuuksista ja lupamenettelyistä. Säännökset koskisivat pääosin kuntia, työvoima- ja elinkeinokeskuksia sekä eräitä yksityisoikeudellisia yhteisöjä, mutta myös tuensaajia ja -hakijoita. Maa- ja metsätalousministeriöllä olisi lisäksi oltava valtuudet antaa asetuksella säännöksiä tuenhakijoille, kunnille ja tukijärjestelmissä mukana osallisina tai muina toimijoina oleville, kuten meijerit sekä teurastamot, tuen maksun perusteen osoittavien asiakirjojen ja muun aineiston toimittamisesta. Aineistoa,

joista säännöksiä tulisi voida antaa, olisivat esimerkiksi hakemusasiakirjat liitteineen, eläinten merkintä ja rekisteröinti, punnitustodistukset, tiedot teurastetuista eläimistä ja tuotetuista maitomääristä.

Maa- ja metsätalousministeriölle ehdotetaan lisäksi annettavaksi valtuus antaa asetuksella säännöksiä sellaisista yhteisen maatalouspolitiikan alaan kuuluvista seikoista, jotka perustuvat Euroopan yhteisön lainsäädäntöön ja jotka siinä on jätetty jäsenvaltioiden päätettäväksi. Kysymyksen tulisivat sellaiset ensisijaisesti tekniluontoiset kysymykset, jotka sisältönsä puolesta kuuluvat ministeriön asetuksella säädettäväksi.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Säättämisjärjestys

Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan, että laki, johon sisältyy lausunnossa esitetyt muutokset, voitaisiin säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Koska esityksessä on huomioitu perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyt muutokset, katsotaan, että laki voidaan säätää tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1100/1994) 2 §:n 2 momentti, 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti sekä 9 ja 11 § sekä
lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 5 a §, 7 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

2 §

Toimivaltainen viranomainen

 Maa- ja metsätalousministeriö voi jonkin asian tai asiaryhmän osalta asetuksellaan siirtää 1 momentissa tarkoitettuun toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä määräämälleen hallinnonalansa viranomaiselle sekä muun hallinnonalan viranomaiselle, edellyttäen että tehtävien siirrosta, laajuudesta ja siihen liittyvistä menettelyistä sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja asianomaisen ministeriön välillä. Tehtäviä hoidettaessa voidaan tarvittaessa käyttää apuna maatalous- tai puutarha-alan yhteenliittymiä. Viranomaisten lisäksi tuotannon sekä tuotteiden valvonnassa ja rekisterien ylläpitotehtävissä voidaan käyttää apuna myös muita yksityisoikeudellisia maatalousalan yhteisöjä.

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 6 artiklassa tarkoitetun todistuksen myöntävän toimielimen, jäljempänä toimielin. Toimielimeksi voidaan valita suostumuksensa mukaan viranomainen tai tilintarkastuslaissa (936/1994) tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintarkastusyhteisö taikka tilintarkastaja.

3 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö johtaa ja valvoo Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettujen säädösten noudattamista.

Valvonnassa käytetään apuna Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskusta, Kasvintuotannon tarkastuskeskusta, Elintarvikevirastoa, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitosta sekä muita maa- ja metsätalousministeriön alaisia virastoja ja laitoksia, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskusta, lääninhallituksia, työvoima- ja elinkeinokeskuksia tai näiden valtuuttamia tarkastajia sekä kuntien maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaisia. Myös tullija poliisiviranomaisia voidaan käyttää apuna tämän lain täytäntöönpanoon liittyvässä valvonnassa. Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi määrätä, että valvonnan täytäntöönpanossa saadaan käyttää apuna maatalous- ja puutarha-alan tuottajien yhteenliittymiä taikka tuotannon ja tuotteiden valvonnassa yksityisoikeudellisia maatalousalan yhteisöjä. Poliisin on tarvittaessa annettava virka-apua valvonnan suorittamisessa.

4 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaa suorittavilla viranomaisen palveluksessa olevilla henkilöillä ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus saada maksutta tässä laissa tarkoitettua valvontaa, seurantaa ja raportointia varten tarpeelliset myynti-, osto-, kirjanpito-, varastointi-, kuljetus- ja muut asiakirjat sekä muut tarpeelliset tiedot maa- ja puutarhataloustuotteiden sekä eläinten, rehuvalmisteiden ja elintarvikkeiden käsittelyä, kauppaa, maahantuontia ja maastavientiä, varastointia, jalostusta, kuljetusta sekä muuta niihin verrattavaa toimintaa harjoittavilta henkilöiltä ja yrityksiltä samoin kuin valtion ja kunnan viranomaisilta, valtion virastoilta ja laitoksilta, maatalous- ja puutarha-alan tuottajien yhteenliittymiltä sekä yksityisoikeudellisilta maatalousalan yhteisöiltä.

5 §

Tarkastusoikeus

Valvontaa suorittavilla viranomaisen palveluksessa olevilla henkilöillä ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus tarkastaa maa- ja puutarhataloustuotteet, eläimet, rehuvalmisteet ja elintarvikkeet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto ja viljelmät sekä muut sellaiset merkitykselliset olosuhteet, jotka liittyvät Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanon valvontaan. Asunnossa tarkastus saadaan toimittaa vain, jos on perusteltua syytä epäillä Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä, tätä lakia tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä rikotun tai rikottavan ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Asunnossa tarkastuksen saa suorittaa vain viranomainen.

5 a §

Todistuksen myöntävän toimielimen tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 6 artiklassa säädetyn todistuksen myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi toimielin voi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka lain tai sopimuksen nojalla suorittavat sanotun asetuksen 5 artiklassa tarkoitetulle maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan luona. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tarkastaa tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa tuensaajan kotieläinrakennukset, viljelmät, toimitilat sekä muut tuen maksamisen edellytyksenä olevat olosuhteet. Asunnossa tarkastus saadaan toimittaa vain, jos on perusteltua syytä epäillä Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä, tätä lakia tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä rikotun tai rikottavan ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Asunnossa tarkastuksen saa suorittaa vain viranomainen.

Sen estämättä, mitä yksityisen liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilötietojen suojasta muualla säädetään, toimielimellä on oikeus saada viranomaisilta 1 momentissa mainittujen tutkimusten tekemiseksi välttämättömiä tietoja.

7 §

Avunantovelvollisuus

Viranomainen, yhteisö ja tuensaaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle todistuksen myöntävän toimielimen edustajalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla vastaavalla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa, sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

7 a §

Tehtävissä noudatettava menettely

Tässä laissa säädettyjä tehtäviä suorittavat henkilöt toimivat virkavastuulla. Lisäksi tässä laissa säädettyjä tehtäviä suoritettaessa on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), kielilaissa (148/1922) ja valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ssä säädetään. Asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

9 §

Ahvenanmaa

Tätä lakia sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa sikäli kuin kysymys on valtakunnan lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla kuuluvista asioista. Työvoima- ja elinkeinokeskuksille ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisille tällöin kuuluvat tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnan lääninhallitus ja kunnanhallitukset tai kuntien maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaiset.

11 §

Tarkemmat säännökset

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä

kiintiöiden, tukien, palkkioiden ja korvausten hakemis-, myöntämis- ja maksamismenettelyistä sekä maksamisedellytyksistä ja muista vastaavanlaisista seikoista sekä niiden hoitoon liittyvistä tallennus-, suunnitelma- ja seurantajärjestelmien teknisistä yksityiskohdista sekä teknisluonteisesta valvonnasta siltä osin kuin Euroopan yhteisön lainsäädännön täytäntöönpano sitä edellyttää.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös maa- ja puutarhataloustuotteista, eläimistä, rehuvalmisteista ja elintarvikkeista sekä näiden valvonnasta. Tarkemmat säännökset voivat koskea tuotantoa, käsittelyä, merkitsemistä, kauppaa, maastavientiä, maahantuontia, varastointia, jalostusta, kuljetusta ja muuta niihin verrattavaa yksityiskohtaa, valvonnan vaatimien rekisterien perustamista ja ylläpitoa sekä niihin liittyvää toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta sekä tarkastajien valtuuttamista siltä osin kuin Euroopan yhteisön lainsäädännön täytäntöönpano sitä edellyttää.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tätä lakia tarkempia säännöksiä Euroopan yhteisön säännöksissä jäsenvaltioiden päätettäväksi jätetyistä seikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Helsingissä 20 päivänä syyskuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1100/1994) 2 §:n 2 momentti, 3 §, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti sekä 9 ja 11 § sekä

lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 5 a §, 7 §:ään uusi 2 momentti ja lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Maa- ja metsätalousministeriö voi jonkin asian tai asiaryhmän osalta päätöksellään siirtää 1 momentissa tarkoitettuun toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä määräämälleen hallinnonalansa viranomaiselle sekä muun hallinnonalan viranomaiselle, edellyttäen että tehtävien siirrosta, laajuudesta ja siihen liittyvistä menettelyistä sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja asianomaisten ministeriön välillä. Tehtäviä hoidettaessa voidaan tarvittaessa käyttää apuna maatalous- tai puutarha-alan yhteenliittymiä.

Maa- ja metsätalousministeriö voi jonkin asian tai asiaryhmän osalta *asetuksellaan* siirtää 1 momentissa tarkoitettuun toimivaltaansa kuuluvia tehtäviä määräämälleen hallinnonalan viranomaiselle sekä muun hallinnonalan viranomaiselle, edellyttäen että tehtävien siirrosta, laajuudesta ja siihen liittyvistä menettelyistä sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja asianomaisten ministeriön välillä. Tehtäviä hoidettaessa voidaan tarvittaessa käyttää apuna maatalous- tai puutarha-alan yhteenliittymiä. *Viranomaisten lisäksi tuotannon sekä tuotteiden valvonnassa ja rekisterien ylläpitotehtävissä voidaan käyttää apuna myös muita yksityisoikeudellisia maatalousalan yhteisöjä.*

Maa- ja metsätalousministeriö nimeää yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 6 artiklassa tarkoitetun todistuksen myöntävän toimielimen, jäljempänä toimielin. Toimielimeksi voidaan valita suostumuksensa mukaan viranomainen tai tilin-

*tarkastuslaissa (936/1994) tai julkishal-
linnon ja -talouden tilintarkastajista anne-
tussa laissa (467/1999) tarkoitettu tilintar-
kastusyhteisö taikka tilintarkastaja.*

3 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö johtaa ja valvoo Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettujen säädösten noudattamista.

Valvonnassa käytetään apuna maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskusta, kasvintuotannon tarkastuskeskusta, eläinlääkintä- ja elintarvikelaitosta sekä muita maa- ja metsätalousministeriön alaisia virastoja ja laitoksia, *maaseutuelinkeinopiirejä* tai näiden valtuuttamia tarkastajia sekä kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisia. Myös *elintarvikevirastoa* ja tulliviranomaisia voidaan käyttää apuna tämän lain täytäntöönpanoon liittyvässä valvonnassa. Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi määrätä, että valvonnan täytäntöönpanossa saadaan käyttää apuna maatalous- ja puutarha-alan yhteenliittymiä. Poliisin on tarvittaessa annettava virka-apua valvonnan suorittamisessa.

4 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaa suorittavilla viranomaisen palveluksessa olevilla henkilöillä on oikeus saada tässä laissa tarkoitettua valvontaa, seurantaa ja raportointia varten tarpeelliset myynti-, osto-, kirjanpito-, varastointi-, kuljetus- ja muut asiakirjat sekä muut tarpeelliset tiedot maa- ja puutarhataloustuotteita, niiden tuotantoa, käsittelyä, kauppaa, maahantuontia ja maastavientiä, varastointia, jalostusta, kuljetusta sekä muuta niihin verrattavaa toimintaa harjoittavilta henkilöiltä ja yrityksiltä samoin kuin valtion ja kunnan viranomaisilta, valtion virastoilta ja laitoksilta

3 §

Valvonta

Maa- ja metsätalousministeriö johtaa ja valvoo Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettujen säädösten noudattamista.

Valvonnassa käytetään apuna Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskusta, Kasvintuotannon tarkastuskeskusta, *Elintarvikevirastoa*, Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitosta sekä muita maa- ja metsätalousministeriön alaisia virastoja ja laitoksia, *Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskusta, lääninhallituksia, työvoima- ja elinkeinokeskuksia* tai näiden valtuuttamia tarkastajia sekä kuntien *maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaisia*. Myös *tulli- ja poliisiviranomaisia* voidaan käyttää apuna tämän lain täytäntöönpanoon liittyvässä valvonnassa. Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi määrätä, että valvonnan täytäntöönpanossa saadaan käyttää apuna maatalous- ja puutarha-alan *tuottajien yhteenliittymiä taikka tuotannon ja tuotteiden valvonnassa yksityisoikeudellisia maatalousalan yhteisöjä*. Poliisin on tarvittaessa annettava virka-apua valvonnan suorittamisessa.

4 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaa suorittavilla viranomaisen palveluksessa olevilla henkilöillä *ja valtuutetuilla tarkastajilla* on oikeus saada *maksutta* tässä laissa tarkoitettua valvontaa, seurantaa ja raportointia varten tarpeelliset myynti-, osto-, kirjanpito-, varastointi-, kuljetus- ja muut asiakirjat sekä muut tarpeelliset tiedot *maa- ja puutarhataloustuotteiden sekä eläinten, rehuvalmisteiden ja elintarvikkeiden* käsittelyä, kauppaa, maahantuontia ja maastavientiä, varastointia, jalostusta, kuljetusta sekä muuta niihin verrattavaa toimintaa harjoittavilta henkilöiltä ja yrityksiltä

sekä maatalous- ja puutarha-alan tuottajien yhteenliittymiltä.

5 §

Tarkastusoikeus

Valvontaa suorittavilla viranomaisen palveluksessa olevilla henkilöillä on oikeus tarkastaa maa- ja puutarhataloustuotteet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto ja viljelmät sekä muut sellaiset olosuhteet, jotka liittyvät Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanoon.

siltä samoin kuin valtion ja kunnan viranomaisilta, valtion virastoilta ja laitoksilta, maatalous- ja puutarha-alan tuottajien yhteenliittymiltä sekä yksityisoikeudellisilta maatalousalan yhteisöiltä.

5 §

Tarkastusoikeus

Valvontaa suorittavilla viranomaisen palveluksessa olevilla henkilöillä ja valtuutetuilla tarkastajilla on oikeus tarkastaa maa- ja puutarhataloustuotteet, eläimet, rehvalmisteet ja elintarvikkeet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto ja viljelmät sekä muut sellaiset merkitykselliset olosuhteet, jotka liittyvät Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanon valvontaan. Asunnossa tarkastus saadaan toimittaa vain, jos on perusteltua syytä epäillä Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä, tätä lakia tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä rikotun tai rikottavan ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Asunnossa tarkastuksen saa suorittaa vain viranomainen.

5 a §

Todistuksen myöntävän toimielimen tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1258/1999 6 artiklassa säädetyn todistuksen myöntämiseksi välttämättömien tutkimusten tekemiseksi toimielin voi tehdä tarkastuksia niissä viranomaisissa tai yhteisöissä, jotka lain tai sopimuksen nojalla suorittavat sanotun asetuksen 5 artiklassa tarkoitetulle maksajavirastolle säädettyjä tehtäviä, taikka tuensaajan luona. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tarkastaa tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa tuensaajan kotieläinrakennukset, viljelmät, toimitilat sekä muut tuen maksamisen edellytyksenä olevat olosuhteet.

Asunnossa tarkastus saadaan toimittaa vain, jos on perusteltua syytä epäillä Euroopan yhteisön yhteisestä maatalouspolitiikasta annettuja säännöksiä, tätä lakia tai tämän lain nojalla annettuja säännöksiä rikotun tai rikottavan ja tarkastus on välttämätön tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi. Asunnossa tarkastuksen saa suorittaa vain viranomainen. Sen estämättä, mitä yksityisen liike- ja ammattitoimintaa, kirjanpitoa tai taloudellista asemaa koskevien tai verotusta varten annettujen tietojen salassapidosta taikka henkilötietojen suojasta muualla säädetään, toimielimellä on oikeus saada viranomaisilta 1 momentissa mainitun tutkimuksen tekemiseksi välttämättömiä tietoja.

7 §

Avunantovelvollisuus

Viranomainen, yhteisö ja tuensaaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle todistuksen myöntävän toimielimen edustajalle kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat, joilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla vastaavalla tavalla luotua tai säilytettyä vastaavaa aineistoa, sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa.

7 a §

Tehtävissä noudatettava menettely

Tässä laissa säädettyjä tehtäviä suorittavat henkilöt toimivat virkavastuulla. Lisäksi tässä laissa säädettyjä tehtäviä suoritettaessa on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), kielilaissa (148/1922) ja valtion virkamieslain (750/1994) 14 ja 15 §:ssä säädetään. Asiakirjojen ja toiminnan julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

9 §

Ahvenanmaa

9 §

Ahvenanmaa

Tätä lakia sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa sikäli kuin kysymys on valtakunnan lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/91) nojalla kuuluvista asioista. Maaseutuelinkeinopiireille ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisille tällöin kuuluvat tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnan lääninhallitus ja kunnanhallitukset tai kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset

11 §

Tarkemmat määräykset

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta antaa maa- ja metsätalousministeriö.

Tätä lakia sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa sikäli kuin kysymys on valtakunnan lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) nojalla kuuluvista asioista. *Työvoima- ja elinkeinokeskuksille* ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisille tällöin kuuluvat tehtävät hoitaa Ahvenanmaan maakunnan lääninhallitus ja kunnanhallitukset tai kuntien maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaiset.

11 §

Tarkemmat säännökset

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kiintöiden, tukien, palkkioiden ja korvausten hakemis-, myöntämis- ja maksamisenettä sekä maksamisedellytyksistä ja muista vastaavanlaisista seikoista sekä niiden hoitoon liittyvistä tallennus-, suunnitelma- ja seurantajärjestelmien teknisistä yksityiskohdista sekä teknisluonteisesta valvonnasta siltä osin kuin Euroopan yhteisön lainsäädännön täytäntöönpano sitä edellyttää.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös maa- ja puutarhataloustuotteista, eläimistä, rehuvalmisteista ja elintarvikkeista sekä näiden valvonnasta. Tarkemmat säännökset voivat koskea tuotantoa, käsittelyä, merkitsemistä, kauppaa, maastavientiä, maahan tuontia, varastointia, jalostusta, kuljetusta ja muuta niihin verrattavaa yksityiskohtaa, valvonnan vaatimien rekisterien perustamista ja ylläpitoa sekä niihin liittyvää toiminnanharjoittajan ilmoitusvelvollisuutta sekä tarkastajien valtuuttamista siltä osin kuin Euroopan yhteisön lainsäädännön täytäntöönpano sitä edellyttää.

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tätä lakia tarkempia säännöksiä Euroopan yhteisön säännöksissä jäsenvaltioiden päätettäväksi jätetyistä seikoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

